

งานวิจัยในชั้นเรียน
การศึกษาการปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงาน
วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4
โดยการใช้การเสริมแรงทางบวก

นางสาวณาทยา ศรีเสริม
ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน
อำเภอน้ำเกลี้ยง จังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาการปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 โดยการใช้การเสริมแรงทางบวก

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวณาดยา ศรีเสริม

ปีที่ทำการวิจัย : 2559

ความเป็นมาของการทำงานวิจัย

การเรียนการสอนในชั้นเรียน นอกจากจะเป็นสถานที่ให้ความรู้แล้ว ยังเป็นสถานที่ฝึกพฤติกรรมให้อยู่
ในระเบียบวินัยตามความประสงค์ของสังคม การขาดความรับผิดชอบในการทำงานเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
และเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้อันเป็นผลทำให้การสอนไม่สามารถบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้

นักจิตวิทยาได้เสนอวิธีการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนใหม่โดย เน้นการให้รางวัลแทนการ
ลงโทษ ซึ่งใช้ทฤษฎีหลักการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมของมนุษย์ สกินเนอร์นักจิตวิทยาที่สนใจ ในการ
ปรับพฤติกรรมมีความเชื่อว่า อินทรีย์เมื่อกระทำพฤติกรรมหนึ่งแล้วได้รับการเสริมแรง แนวโน้มที่จะกระทำ
พฤติกรรมนั้นบ่อยครั้งขึ้น แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับการเสริมแรง พฤติกรรมนั้นจะมีความถี่ลดลงจนหายไป
นอกจากนี้ยังพบว่า อัตราการตอบสนองในพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนมากในระยะที่ได้รับ
การเสริมแรง ทฤษฎีนี้สามารถนำไปประยุกต์ปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนได้ คือเมื่อเด็กแสดง
พฤติกรรมที่ดี แล้วได้รับแรงเสริมจากครู เด็กมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น เด็กจะเห็น
ความสำคัญของการได้รับรางวัลและคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เด็กกระทำความดีได้
มากกว่าการดุ หรือการขู่ว่าจะลงโทษ

เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่ โดยตรงในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์
เพื่อให้เด็กไทยเจริญทุกด้าน ตามความมุ่งหมายของการศึกษา พฤติกรรมการขาดความรับผิดชอบในการทำงาน
ของนักเรียน เป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา และเป็นคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ในสังคม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงาน
วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนเชิงช้างวิทยาคาร โดยการใช้การเสริมแรง
ทางบวก

วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
3 / 4 โดยการใช้การเสริมแรงทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเขื่อนขันธ์กาวิยาการ จำนวน 19 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คัดเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเขื่อนขันธ์กาวิยาการ ที่มีพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบในการทำงาน วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 7 คน คือ

1. เด็กชายณัฐพล คำนาโฮม
2. เด็กชายธนพล คำมล
3. เด็กชายพนันท์ อนันต์
4. เด็กชายพรพล อภินาธ
5. เด็กชายพัสกร ผ่องศิลป์
6. เด็กชายวรภัทร ศรีหามาตร
7. เด็กชายอานนท์ ระเบียบศรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบบันทึกการสังเกตการทำงานในแต่ละชั่วโมง

3. การดำเนินการทดลอง

การปรับพฤติกรรมครั้งนี้เป็นการทดลอง แบบใช้การสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของ นักเรียนใช้เวลาทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ คือตั้งแต่วันที่ 2 - 20 กรกฎาคม 2559 โดยแบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 : เป็นระยะเสัฐานพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบในการทำงานระยะนี้ ผู้ดำเนิน การปรับพฤติกรรมทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมใช้เวลา 1 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 2-6 กรกฎาคม 2559

ระยะที่ 2 : เป็นระยะที่ใช้การเสริมแรงทางบวก คือการให้ ☆ ในการปรับ พฤติกรรมขาดความรับผิดชอบในการทำงานใช้เวลา 1 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 9,13 กรกฎาคม 2559 โดยผู้ปรับพฤติกรรมเป็นผู้ให้ ☆ และชี้แจงเงื่อนไขการให้ ☆ ให้นักเรียนทราบโดยจะให้ ☆ ในแต่ละวันที่ นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนดโดยมีแบบบันทึกพฤติกรรม ถ้านักเรียนคนใดได้ ☆ มากที่สุดเมื่อสิ้นสุดการทดลองจะได้รับรางวัล เช่น สมุดหรือขนมตามความพอใจ

ระยะที่ 3 : ระยะตรวจสอบความคงทนของพฤติกรรมที่ได้ปรับแล้ว ระยะนี้ใช้เวลา 1 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 16,20 กรกฎาคม 2559 จะงดให้ ☆ แก่กลุ่มทดลองแต่จะใช้แรงเสริมทางสังคม ได้แก่ คำชมเชย การให้เพื่อปรบมือเป็นกำลังใจให้ การแตะต้องสัมผัส เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 : เป็นระยะเส้นฐานพฤติกรรม ซึ่งยังไม่มีเสริมด้วยการให้ ☆ และผู้ที่ถูกสังเกตยังไม่รู้ตัว ใช้เวลา 1 สัปดาห์นักเรียนจึงมีพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบในการทำงาน โดยเฉพาะ

- เด็กชายณัฐพล คำนาโฮม	ทำงานไม่เสร็จในชั่วโมง	ต้องตักเตือนหลายครั้ง
- เด็กชายธนพล คำมล	ทำงานไม่เสร็จในชั่วโมง	ต้องตักเตือนหลายครั้ง
- เด็กชายพนันท์ อนันต์	ทำงานไม่เสร็จในชั่วโมง	ต้องตักเตือนหลายครั้ง
- เด็กชายพชรพล อภินาธ	ทำงานไม่เสร็จในชั่วโมง	ต้องตักเตือนหลายครั้ง
- เด็กชายพัศกร ผ่องศิลป์	ทำงานไม่เสร็จในชั่วโมง	ต้องตักเตือนหลายครั้ง
- เด็กชายวรภัทร ศรีหามาตร	ทำงานไม่เสร็จในชั่วโมง	ต้องตักเตือนหลายครั้ง
- เด็กชายอานนท์ ระยับศรี	ทำงานไม่เสร็จในชั่วโมง	ต้องตักเตือนหลายครั้ง

ระยะที่ 2 : เป็นระยะที่จะเริ่มใช้ ☆ ในการปรับพฤติกรรมเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยแจ้งเงื่อนไขให้ผู้รับการปรับพฤติกรรมได้รับทราบว่าจะมีการให้ ☆ และจะให้ ☆ ในแต่ละวันที่นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด โดยมีแบบบันทึกพฤติกรรม ถ้านักเรียนคนใดได้ ☆ มากที่สุด เมื่อถึงเวลาที่กำหนดจะได้รับรางวัลตามกติกาที่กำหนดไว้ จากการสังเกตนักเรียนมีความพึงพอใจกับการได้รับแรงเสริมเป็น ☆ ทั้ง 7 คน มีความกระตือรือร้นและรับผิดชอบในการทำงานเสร็จตามกำหนดเวลาของแต่ละวัน แต่บางวันนักเรียนบางคนขาดความรับผิดชอบในการทำงาน แต่พอเห็นเพื่อนได้รับ ☆ ก็จะมีคามรับผิดชอบในการทำงานดีขึ้น

ระยะที่ 3 : เป็นสัปดาห์ที่ 3 ของการปรับพฤติกรรม และระยะนี้จะงดการให้ ☆ แต่จะให้แรงเสริมทางสังคมแทนโดยการคำชมเชย การให้เพื่อปรบมือเป็นกำลังใจให้ การแตะต้องสัมผัส นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้น และสามารถทำงานได้เสร็จตามกำหนดเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

การให้แรงเสริมทางบวกคือ การให้ดาว สามารถลดพฤติกรรมขาดความรับผิดชอบใน การทำงานของนักเรียน ทั้ง 7 คนได้เป็นอย่างดีเพราะนักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้รับดาวเป็นแรงเสริมมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น เพื่อจะได้รางวัล หรือคำชมเชย จึงสามารถนำวิธีการนี้ไปใช้กับการปรับพฤติกรรมของนักเรียนคนอื่นๆ ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้เด็กนักเรียนมีทักษะในการเพิ่มมากขึ้น
2. ครูผู้สอนควรมีการติดตามผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. ครูผู้สอนควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการวิจัย